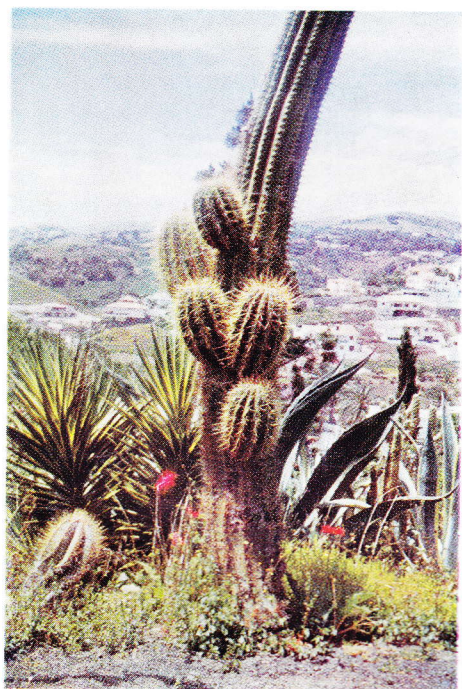

KAKTUS

6. ARGANG - OKTOBER-DECEMBER 1970

Nr. 3

»KAKTUS«

udkommer 4 gange årligt som medlemsblad for **NORDISK KAKTUS SELSKAB**, hvis formål det er at fremme kendskabet til og interessen for kaktus og andre sukkulenter.

Selskabets hovedkontor og redaktion:

NORDISK KAKTUS SELSKAB,
Chr. Winthersvej 17, 5000 Odense.
Telf. (09) 11 01 75 — Postkonto 14 11 76

Selskabets styrelse består af følgende:**Danmark:**

Formand: B. Kreutzer Hansen, Chr. Winthersvej 17, 5000 Odense.
Næstformand: F. Bruun, L. V. Jensens Allé 12, 6700 Esbjerg.
Kasserer og bibliotekar: E. Christensen, Solgården 5, 5500 Middelfart.
Sekretær: W. Olsen, Kingosvej 67, 2630 Tåstrup.
Sekretær: A. Bæksted Nielsen, Elmegade 27, 5500 Middelfart.

Norge:

H. Sommerfeldt, Løxa Gartneri, Sandviken.

Sverige:

F. Bandmann, S-14900 Nynämshamn, Centralgatan 6 A.

Sydslesvig:

H. Keil, Dansk Forsamlingshus, Ny Bjernt,
2381 Neuberend/Schleswig, Westdeutschland.

Bladekspedition og frøfordeling:

E. Christensen, Solgården 5, 5500 Middelfart.

Plantebytte:

Fr. Laursen, Hjelmsøllille, Tybjerg pr. 4160 Herlufmagle.

Terms for ads and articles	1. april
Termine für Anzeigen und Artikel	15. juli
Terminer for indlevering af annoncer og artikler	1. oktober
	15. januar

Pris pr. $\frac{1}{4}$ side: 30,00 kr.

Preise per $\frac{1}{4}$ Seite: 16,00 DM

Price per $\frac{1}{4}$ page: 3.50 \$

Specialopsætning beregnes ekstra.

Gengivelse, også i uddrag, fra bladet kun med selskabets tilladelse.

Siden sidst . . . !

Allerførst velkommen til vore nye medlemmer, som vi håber vil befinde sig godt i vort selskab. Dernæst et lille klagesuk: *Vi har stadig en del medlemmer, der endnu ikke har betalt dette års kontingent.* Det ville være rart, om vi kunne få dette mellemværende ud af verden snarest.

I sidste nummer opkastedes den tanke, om vi skulle forsøge at afholde et årsmøde i Slesvig. Vi havde håbet på en meningstilkendegivelse derom fra medlemmer, men ikke en eneste har reageret. Betyder det, at man sanktionerer idéen?

Mens vi er ved Slesvig, må vi atter fremhæve det intense »kaktusarbejde«, der gøres herfra. På andet sted i bladet bliver omtalt en 10-dages kaktustur til forskellige europæiske lande. Planlægningen af denne rejse er også foretaget fra denne gruppe i forbindelse med Middelfart-gruppen.

Fra hr. J. Müller, Slesvig, er der ligeledes udgået et andet initiativ. Efter forhandling med Firma Uhlig oprettes der nu en mindre filial af dette hos hr. Müller, ene og alene baseret på den tankegang, at det skal være nemt for øvrige nordiske kaktusvenner at erhverve de mange fine tilbud, dette firma kommer med. Det er overkommeligt nu at udvalgte ønskede planter ved selvsyn, men også at få dem tilsendt direkte på en ukompliceret måde. Der vil kun blive afsendt absolut 1. klasses planter og til originale Uhligpriser. Alle er velkommen til at aflægge Müller besøg, men bedst vil det naturligvis altid være, lige at kontakte i forvejen, navnlig hvis der er tale om specielle planter, da lageret naturligvis aldrig kan være komplet, men må følge importsendingerne.

Til slut en lille beklagelse: På grund af det efterhånden store medlemsantal med den derfor stærkt forøgede korrespondance, er det ikke altid formanden muligt at besvare evt. forespørgsler så hurtigt som ønskeligt. Er der tale om hastesager, bedes man derfor venligst rette henvendelse til en af vore sekretærer.

Med venlig hilsen på selskabets vegne:

B. Kreutzer Hansen.

Husk venligst at indbetale årskontingentet kr. 25,00 på vor giro-konto snarest, hvis De ikke allerede har gjort det.

MEDLEMSLISTE

(fortsat)

- nr. 483. affarsbitræde Karin Ahlroos, Haiko Borgå, Finland.
nr. 484. minkfarmer Poul Jensen Christensen, »Vilsbæk«,
9460 Brovst.
nr. 485. hr. Roger Hansson, Skarpskyttevägen 4 C, S-22242
Lund, Sverige.
nr. 486. frk. Irene Stald, Houmannsgade 60, 8700 Horsens.
nr. 487. murer Peter Chr. Berg, Algade 23, 1., 9300 Sæby.
nr. 488. bankass. Elna Nørgaard, Rønbjergvej 42, 8240 Risskov.
nr. 489. fru Hanna Kjeldgaard, Østervold 32, 2., 8900 Randers.
nr. 490. gartner Sv. Jørgensen, Tjørnevej 9, 7000 Fredericia.
nr. 491. hr. Carlo Lind, Tofte 507, 5330 Munkebo.

Tilføjelse

I nekrologen over grev Knuth i sidste nummer blev det nævnt, at den resterende del af hans store samling blev anbragt i Zoologisk Have i København. Hr. Keil gør opmærksom på, at dér står den ikke mere, men er overført til Botanisk Have i København, hvilket jo er glædeligt.

Kombineret ferie- og kaktustur i juli 1971

Vor tur i foråret, der gik til Holland, er forlængst fastslået som en succes. Allerede på den tur blev det diskuteret, om man ikke til næste år kunne prøve at arrangere en tur ned til de store kaktusgartnerier og -samlinger, som findes i Tyskland, Østrig og Schweiz. Siden da er der blevet arbejdet meget på denne tanke.

Resultatet er blevet, at vi i samarbejde med vore kaktusvenner i Slesvig har forsøgt at kombinere en sådan tur på den måde, at den samtidig med at være en ekskursionstur også blev en ferietur.

Vi vil gerne her fremkomme med den plan, som vi synes giver det bedste resultat. Den indeholder så mange aspekter, at den også vil kunne tilfredsstille dem for hvem kaktusinteressen alene ikke er så stor.

Vi har endnu ikke fastlagt den endelige dato for turen, men mener at tidspunktet bør være sådant, at flest mulig har adgang til at deltage, det vil sige i den såkaldte industriferie, som for de flestes vedkommende falder i tiden omkring 10.-25. juli.

I næste nummer af kaktus vil vi forhåbentlig være så langt fremme med tilrettelæggelsen, at vi præcis kan fastslå datoen.

Vi beder også interesserede deltagere i god tid lade os vide, hvem der eventuelt kunne tænke sig at deltage i denne tur. — Henvendelse kan ske til E. Christensen, Solgården 5, 5500 Middelfart, telf. (09) 41 11 02.

E. Christensen, sekretær.

Planlagt ferie- og kaktustur i juli 1971

1. dag: Afgang fra Odense kl. 7,00.
Ankomst til Slesvig ca. kl. 10,00.
Ca. kl. 12,30 ankomst til Hamborg.
Kaktusvenner i Hamborg vil finde et sted, hvor vi kan spise til middag, og herefter vise os nogle af deres samlinger.
Kl. 15,00 videre kørsel til Hildesheim. — Her vil overnatningen finde sted.
2. dag: Kl. 7,30 afgang fra Hildesheim.
Kl. ca. 12,00 spises til middag i Fulda.
Kl. ca. 13,00 viderekørsel til Nürnberg.
I Nürnberg står den bekendte samling *Gräser* til besigtigelse. I Nürnberg er der også overnatning.
3. dag: Kl. 7,30 afgang til Ansbach — Schwäbisch Hall-Waiblingen. Her vil vi besøge Firma *Uhlig*.
På tidligere aftalt tidspunkt spises der så til middag.
Herefter viderekørsel ad autobanen til Augsburg og derfra til målet, byen Kaufbeuren, hvor der overnattes.
4. dag: Kl. 7,30 afgang til Oberammergau — Garmisch Partenkirchen. I tilfælde af gunstigt vejr er der for deltagerne mulighed for på egen regning at opsøge bjergtoppene.
På et nærmere aftalt tidspunkt følger så viderekørsel til Innsbruck, hvor deltagerne kan foretage sig forskelligt, en rundtur i byen, eller se nogle samlinger, som de østrigske kaktusvenner vil vise os.
Herefter tilbagekørsel over Mittenwald til Kaufbeuren.
5. dag: Kl. 7,30 afgang til Kemten og Lindau ved Bodensøen.
Herfra går det videre til St. Gallen — Winterthur — Zürich. Her vil vi få den kommunale Sukkulentsamling forevist. Forhåbentlig erklærer hr. Krainz sig villig til selv at vise dem.
Fra Zürich er det hensigten at gøre en afstikker til Wohlen, hvor vi vil aflægge et besøg hos Firma Uebelmann.
Selvfølgelig kan deltagerne efter eget ønske også forblive i Zürich for at se på byen.
Hjemturen foretages efter nærmere aftalt tid til Kaufbeuren.

6. dag: Kl. 8,00 afgang fra Kaufbeuren mod München, hvor vi får lejlighed til at bese den botaniske have. I tilslutning hertil følger den korte kørsel til Neusäss, hvor middagsmaden spises. Efter middagen følger et besøg hos Firma Schleipfer.
Hjemkørsel efter nærmere aftalt tidspunkt.
7. dag: Kl. 7,30 afgang til Memmingen — Ulm. Herfra går det ad autobanen til Karlsruhe med et besøg hos Firma Wessner, som bor lige op til autobanen.
Efter besøget spises til middag.
Viderekørsel til Weinheim, hvor vi også overnatter.
8. dag: Kl. 7,30 afgang mod Heidelberg. Om formiddagen skulle et besøg finde sted hos hr. prof. Rauch, og Hoffmanns samling bliver vist.
Efter middagen kører vi til Erzhausen ved Darmstadt og ser hr. Köhres omfangsrige samling. I Erzhausen vil overnatningen finde sted.
9. dag: Kl. 7,30 køres der til Bensheim, hvor hr. Andrea's bekendte samling besøges. Herfra kører vi direkte til Hildesheim, hvor vi overnatter.
10. dag: Hjemtur over Hamborg til Slesvig og videre til Odense.
Den sammenlagte kørselsstrækning beløber sig til ca. 3000 til 3500 km.
Prisen for turen ca. DM 250,00, kr. 500,00 (skønsmæssig).
Det vil jo også afhænge af deltagerantallet.

I tilslutning til ovennævnte skitserede tur vil jeg gerne udtale: Der er tale om et dejligt initiativ, som fortjener stor tilslutning, men jeg har nogen betænkelighed ved det koncentrerede program. Der er tale om megen kørsel hver dag, og på det tidspunkt, turen finder sted, er der meget varmt på disse egne og i særdeleshed i en bus. Ved den endelige udformning af programmet bør der ændres lidt med hensyn til besøgenes antal, hvorved der kan lægges lidt mere vægt på begrebet ferietur.

Prisen 500 kr. er skønsmæssigt anslået. Efter mine beregninger vil selve befordringsudgifterne andrage ca. 200 kr. Restbeløbet 300 kr. kan ikke dække logi og forplejning for 10 dage, der må regnes med mindst det dobbelte. Dette være sagt, så deltagerne i god tid kan planlægge deres økonomi.

B. Kreutzer Hansen.

Kaktusodling på balkongen

Vi alla, som icke har trädgård och helst ett riktigt drivhus på några kvadratmeter, saknar utrymme för våra kaktusar, och vi får utnyttja alla möjligheter, som står till buds. En sådan möjlighet är odlingen på en balkong. Nedan skall jag försöka att beskriva, hur jag odlar mina kaktusar.

Jag har mina kaktusar på en ganska rymlig balkong mot sydsydost. Vi har sol från soluppgången till omkring kl. 15–16. Jag har skaffat mig ett balkongdrivhus 162×82 cm; den högsta inre höjden är omkring 95 cm. Huset användes sommartid som kallhus. Under vintern är alla kaktusar placerade i detta hus, som icke behöver värme. Uppvärmning sker elektrisk med en värmeledning på 1000 watt och en termostat. Temperaturen hålles konstant på + 5°. Värmeledningen åstadkommer en effekt på 25° skillnad mellan husets innertemperatur och ute. Skulle temperaturen sjunka så långt under 20°, att det kan tänkas bli köldgrader inomhus, försöker jag motverka detta genom att lägga filter och tidningar på. I värsta fall tål de växter, som jag har i huset även några köldgrader. Systemet är icke billigt, men ganska effektivt. Vintertid håller jag alla kaktusar torra.

Jag skulle vilja indela mina kaktusar i tre grupper: grupp 1 vill ha det svalt, grupp 2 vill ha det varmt, mittemellan står grupp 1 a, som behandlas sommartid som grupp 1, vintertid som grupp 2 på grund av att dessa växter icke tål frost.

Grupp 1 består av följande sorter: *Acanthocalycium*, *Aylostera*, *Echinopsis*, *Echinocereus*, *Chamaecereus*, *Silvestri*, *Gymnocalycium*, *Hamatocactus*, *Krainzia gülsowiana*, *Lobivia*, *Mamillaria celsiana* och *zeilmanniana*, *Mediolovivia*, *Neoporteria*, *Opuntia*, *Pseudolobivia*, *Rebutia* m. fl.

Grupp 1 a består av *Cereus jamacaru* samt dess släktingar och *Trichocereus* m. fl. Till.

Grupp 2 hör alle övriga växter, exempelvis *Thelocactus*, samt sådana, som jag saknar erfarenhet av, de flesta *Mamillaria*, *Coryphanta* m. m., naturligtvis även *Selenicereus* m. fl.

Grupp 1 placeras under vintern i mitt balkongdrivhus, grupperna 1 a og 2 i lägenheten, på alla tillgängliga fönsterbräden, vars bredd tyvärr icke överstiger 20 cm. Under fönstren befinner sig värmeledningen. Då jag helst avstänger värmeledningen under de fönster, där kaktusarna är placerade, när bara uttemperaturen medger detta, är det självklart, att jag får använda endast en del av fönstren. Detta är visst ingen idealiskt sätt, att placera plantorna under vintern. I september-numret av tidningen »Kakteen und andere Sukkulente« fanns det ett förslag til en tröställning i flera våningar med belysning genom lysämnesrör, som placeras i källaren, om denna har en

lämplig temperatur, d. v. s. svalare än i lägenheterna, och om det finns utrymme. I vårt hus ligger förhållandena tyvärr icke så bra till, att jag skulle kunna begagna mig av denna i och för sig utmärkta idé. Kanske en av denne tidnings läsare har själv ett förslag att göra.

Under våren, sommaren och den tidigare hösten flyttar jag grupp 1 till balkongglådor. De måste tåla vind, storm, torka, regn och ibland även litet snö. Solljuset har fritt tillträde. Trots denna hårdhänta behandling har mina kaktusar blommat som aldrig förut, de har vuxit och fått särskilt fina taggar. Det har icke förekommit skador genom alltför starkt solljus, de har tålt fukten och blåsten. Gödslat har jag både med Etisso och Hortal. Ett undantag vill jag medge: under en lång period av torka har jag visserligen med ett långt avstånd emellan ibland gett balkongglådorna en lätat dusch.

Grupp 2 placeras sommartid i balkongdrivhuset, som då blir kallhus. Vår balkong har två fönsterbråden utåt från vardagsrummet; där brukar jag ha nästan alla växter av grupp 1 a. Eftersom de är skyddade mot 80 pct. av allt regn, måste jag i stort sett vattna dem som grupp 2.

Förflyttningen från vinter- till sommarkvarteret sker, när faran för ihållande frost i stort sett är över, d. v. s. någon gång i april. Å andra sidan förflyttas plantorna till vinterkvarteret, så snart en köldperiod hotar, d. v. s. i allmänhet i slutet av oktober.

I år har vi haft en lång och kall vinter, en solfattig mars och april. Därför har jag inte vågat göra omflyttningen förrän den 20. april. I maj hade vi mera sol, men det var ännu rätt så svalt. Junimånaden var rekordhet och torr med temperaturer upp till 32°. Värmen varade i stort sett till den 10. juli, varefter det följde en period med temperaturer långt under det normala och en mulen himmel samt regn. Till slutet av augusti var det sedan vackert, varmt och soligt igen.

Naturligtvis har jag också haft motgångar. Av mina Echinocereus har endast två blommat. Plantorna har efter vintertorkan blivit utsatta för snö och regn; sannolikt var därför, som de icke blommade. Näste vår skall de stå under glas tills det har visat sig några knoppar.

Gymnocalycium och Hamatocactus hör till grupp 1, men jag har ändå placerat dem i kallhuset under sommaren. Blommorna på Hamatocactus och framför allt Gymnocalycium damsii öppnar sig icke ute, troligen på grund av blåsten. Mindre känslig är Gymnocalycium baldianum, men jag har beslutat, att behandla hela gruppen på samma sätt.

Sulcorebutia och Notocactus har jag hittills skött som grupp 2. Efter årets motgång med blomning på dessa två sorter, vill jag göra försöket att placera dem i grupp 1.

En nackdel, som frilandskultur medför, är, att svaga underlag på ympade kaktusar torkar ut mycket lätt, när det är blåsig. Jag har nu försökt, att plantera sådana växter djupare, så att hela underlaget täcks av jord.

Att frilandsodling medför ymniga besök av bin, humlor och getingar, behöver icke nämnas. Men denna sorts befruktning medför en viss bastardisering, så att jag icke är säker på, huruvida frö från mina plantor icke ger hybrider.

Fåglar brukar angripa kaktusar och in synnerhet plockar dem bort areolerna. Vi här är ganska fria från denna risk, men jag har tidigare upplevt, at fåglar gjorde skada och jag har varit tvungen att täcka hönsnät över kaktusarna.

Här vid 58 breddgraden är förhållandena naturligtvis icke helt desamma, som längre söderut. Exempelvis öppnar *Gymnocalycium* sina blommor först vid middagstiden. Klimatiska förhållanden förskjuter blomningstiden, i synnerhet i år. Exempelvis blommade *Rebutia* i stället för i mitten av april i år först i mitten av juni, och sedan blommade nästen allting på en gång, eftersom *Lobivia* blommade så när som normalt i mitten af juni. När infaller den så ofta omtalade vilopausen för vår del, om julimånaden är så pass kall som i år och regnig därtill?

Det behövs en viss anpassning till våra förhållanden, men nog går det, att odla kaktusar häruppe hos oss. Det vore roligt, om även andra hade lust och tid, at berätta om sina erfarenheter med frilandsodling.

F. Bandmann,
Centralg. 6 A. Tel. 0752/149 64.
S-149 00 Nynäshamn.

*Nedenstående artikel bringes denne gang på
originalsproget af hensyn til vore engelskesprogede
medlemmer. Artiklen vil senere blive gen-
givet på dansk og kodet ind.*

CARNEGIEA GIGANTEA IN JEOPARDY

Larry W. Mitich,
North Dakota State University,
Fargo, North Dakota, U. S. A.

Part I

The giant cactus of the Arizona desert — the picturesque and towering saguaro (*Carnegiea gigantea*) — is in danger of becoming extinct.

These slow growing cacti are being attacked from several fronts, two of which could be fatal to this species.

One is a disease, a bacterial necrosis called *Erwinia carnegieana*, carried by a night-flying moth, *Cactobrosis fernaldialis*. Since the disease was initially reported in 1942, great numbers of saguaros have died in the Saguaro National Monument, the Tucson mountain area, the Cataline Foothills, and in plantings around homes in the region where this plant grows.

The disease is distributed over an area coinciding with the habitat of the giant cactus in the United States — an area 200 miles broad and 250 miles long. The disease has been particularly destructive near Tucson, in Picacho Park, and near Maricopa, Arizona.

The death rate among the giant cacti is extremely high in places. There are areas in Arizona where the majestic saguaro could be found in dense stands just a few years ago. Now they stand like lonely sentinels of the desert, a quarter mile or so apart.

There are three possible ways in which the bacterial necrosis is spread.

A major contributing factor is infection of a healthy plant from a diseased one by way of closely associated root systems. The plants often grow very close together in groups. If one plant becomes diseased, almost invariably others of the group becomes diseased, so that eventually as many as ten or twelve giants in a cluster are killed.

A »bleeding« cactus depositing exudate on the ground may be a source of infection to adjacent healthy cacti. The exudate may consist of several gallons of almost black liquid which contains the bacteria that cause the disease. The exudate is often of sufficient quantity to soak the soil to a depth of 3 or 4 inches in a wide area around the diseased plant. Many roots of the giant cactus grow very close to the surface of the soil or are even partly exposed. Sometimes the root cortex is broken by action of weather, rodents or insects. Infection of the roots of healthy plants growing near an infected one undoubtedly occurs.

By far the most important factor in the spread of the cactus necrosis, however, is the insect vector. The larva of the moth burrows into the soft tissue of the saguaro causing lesions. Rather extensive lesions at the top of a giant cactus or on branches may not necessarily kill the plant but basal lesions are often fatal. A saguaro girdled at its base is so weakened that it is easily broken off in a windstorm. Such broken giants are a common sight in saguaro forests.

The second alarming factor is the failure of seedlings to appear. In some areas, notably the Saguaro National Monument, it is difficult to find plants less than 10 feet in height.

The lack of young plants may be due to several factors. Flowers become infected with the rot bacterium and fail to produce seeds. However, a high percentage of flowers produces mature fruits.

Overgrazing has so greatly reduced ground cover in many cactus areas that no protection is available for the fruits as they drop to the ground; consequently, many are consumed by rodents or birds. Some escape this fate and germinate to produce small plants, which, unprotected, are also eaten by rodents. Only a precious few plants ever become established in clumps of desert shrub.

Part II

Man continues to be a major menace to the giant cactus.

Although some saguaros extend into northern Mexico, they are primarily confined to an area in Arizona about 200 miles wide and 250 miles long. This area also contains two of the fastest growing cities in the United States — Phoenix and Tucson.

Acres of desert vegetation, including untold numbers of saguaros, are uprooted and the land leveled by bulldozers as the cities stretch further into the desert. Sometimes the giant cacti are saved for landscape effect but most are destroyed to make room for patios and swimming pools. New roads are being blazed through previously remote sections of the desert and healthy saguaros are destroyed in the process.

Many newcomers to Arizona dig up saguaros, unaware of the state law prohibiting this, then often find the plants too heavy to move and leave them to rot. Thoughtless youngsters hack the saguaros with knives or use them for targets.

The bacterial necrosis disease causing havoc among the giant cactus is not new. It has long been known that the infection is carried by a moth. Penicillin is effective in curing the saguaros if the disease is not too far advanced. However, this treatment is too expensive to be considered for large scale treatment.

Diseased plants were chopped down and buried or burned in an attempt to stop the spread of the disease but this proved to be unsuccessful.

Insecticides were used in an attempt to reduce the moth population, but they also failed to control the disease.

It has been predicted that all saguaros in infected forests will die. The only hope for survival of the species would be the development of new, diseasefree areas to grow the saguaros.

Specialists are attempting to put new life into the diminishing forests in the Saguaro National Monument east of Tucson. They hope to start new saguaro forests.

Since seedlings are not being established naturally, foresters are planning to propagate them in nurseries. However, this is a slow process. The seeds require three years to germinate and become established in special lathe houses. Next, the tiny seedlings will need four years to develop in a special nursery. Finally, they will be sturdy enough to be transplanted into the forest.

Saguaros grow very slowly. After seven years of growth, the seedlings are usually less than 10 inches tall. Thirteen-year-old plants rarely stand a foot above the ground. Then the plants begin growing faster but after 75 years, they are not more than 18 feet high. At this age, the saguaros begin sprouting arms. The towering 40-foot giants so susceptible to disease are from 200 to 300 years old.

If the saguaro perishes, Arizona will lose its state flower and a major tourist attraction; American Indians will be deprived of a source of food they have used for a thousand years — Papago women still harvest the fruit annually; desert birds will lose their homes and the annual bountiful supply of seeds they use as food; and small animals will lose a sanctuary.

Caption for picture: *Carnegiea gigantea* in Saguaro National Monument east of Tucson, Arizona.

Kaktusgartner Max Schleipfer har udgivet et lille hefte »Meine Kakteenfibel« — Elementarunterricht in Kakteenpflege. — Med stor velvillighed har hr. Schleipfer tilladt os at bringe oversættelse af dette hefte i vort blad til gavn for vore mange nybegyndere. Oversættelsen foretages af H. Keil, Ny Bjernt.

Elementærundervisning i kaktuspleje

I. Køb.

Jeg vil give Dem råd i en bestemt rækkefølge. Den begynder med køb af kaktus. Det ville være billigt, hvis jeg nu som dreven forretningsmand ville sige: Køb hos mig, alt andet duer ikke. Men dermed er ingen tjent. Men som kritisk fagmand vil jeg vise Dem nogle almindelige »salgssynder«. Læg ved forretningen f. eks. mærke til, hvor kaktusserne står, og hvor længe de har stået der. Afskårne blomster har kun brug for lidt lys og kølighed for at kunne holde længe. Står nu kaktusserne mellem vaserne, så har de det dårligt. De er, især om sommeren, »forkølede« og »blinde«, først og fremmest, når de er blevet drevet frem i fugtig-varme væksthuse. Noget lignende ser man ofte i varehusene, skønt der findes nogle, der sætter dem et lyst og luftigt, omend ikke solrigt sted. Dette er værd at lægge mærke til ved kaktus-indkøb, for ellers sætter De dem i god tro i solen, og nogle timer efter er de forbrændte.

Det er altid planternes tilstand, man bør se på. De må f. eks. ikke se frodig-opblæst ud, men være frisk-grønne, kompakte og med fejlfri tornedragt. Dersom De ikke ved, om planterne har fået sol i da-

gene før købet, (undtagen om vinteren), bør de skygges med silkepapir en uges tid, herved forebygger man svedne pletter. Ved alt for frodige planter kan man regne med store tab som følge af rådden-skab. Læg også mærke til skadedyr ved Deres indkøb. Skjold-, rod- og uldlus skal De ikke betale for.

II. Ståsted.

Er der nu nogen, som ikke har egen park eller friluftsanlæg, er det ingen grund til fortvivlelse. Se på maleren Spitzwegs billeder. Som begejstret samler malede han næppe et billede uden kaktus, men eet vidste han også: der skal *sol* til.

Så er vi nået til pladsspørgsmålet. Velegnet er ethvert vindue, som i hvert fald har sol flere timer om dagen, hvorved jeg dog vil betone, at solen før kl. 11 har underordnet betydning. Vinduer, som vender mod øst eller nordøst, kan kun bruges til planter med et meget lille solbehov, (de er særligt mærkede i mine plantelister). Størstedelen af vore sukkulente planter foretrækker dog syd-, sydvest eller vestvinduer. Denne pladsbedømmelse gælder for sommeren. Om vinteren tager planterne til takke med enhver plads i Deres lejlighed, såfremt de ikke skal fryse i kælderen eller stege over en radiator. Hvad plads angår, så er De rig, hvis De råder over en balkon, rigere, såfremt De har en egen terrasse eller have. Her har planterne det godt om sommeren, således, at de gerne tager til takke med en mindre gunstig plads om vinteren. Her dukker problemet: vindue med radiator under endnu engang op. Drejer det sig om dampopvarmede radiatorer, som er meget varme, må jeg sige: *NEJ*. Foruden Sansevieria, hårde Opuntia og Tornekronen (*Euph. milii*) kan andre planter næppe holde det ud. Drejer det sig om varm-vands-opvarmede radiatorer, hvor der findes flere legemer i et rum, kan de lige under planterne nok skrues ned. I alle tilfælde sættes et

Hvis De ikke allerede har

planlagt SØNDAGSTUREN, så lad den gå til

SIVERSENS KAKTUSGARTNERI i GRINDLØSE

her finder De et stort udvalg i Kaktus og Sukkulenter. — Har De overskud af frøplanter og aflæggere, så tag dem med - vi handler om dem.

SIVERSEN, KAKTUSGARTNER, GRINDLØSE

termometer mellem planterne. Viser det nu vedvarende 30–35 eller endda 40 grader, må der ske noget! Enten skrues varmen endnu mere ned, eller også må planterne flyttes. Hellere ude på gangen eller et andet sted med ca. 12 grader end overvintring i en hede-bølge. ALDRIG må De lade Dem forlede til at tro, at der som en slags udligning for et for varmt vinterstæd må gives vand! Tværtimod, så skal man være endnu strengere m. h. t. vanding.

(Fortsættes)

Forsidebillede: Motiv fra de Kanariske Øer, optaget af J. Pedersen, Randers

Har De prøvet at dyrke orchideer?

Er De interesseret? — Få et gratis prøvenr. af vort medlemsblad „Orchideen“, der kommer 10 gange årligt. Kontingent kr. 60.

Dansk Orchide Klub

Sandbjerg, 2970 Hørsholm, tlf. (01) 89 08 35. Giro 97270

Romancen om Saguaro'en

Den berømte saguaro (også kaldet sahuaro) tilhører slægten *Carnegiea*, som blev oprettet af Britton & Rose til ære for Andrew Carnegie — den velkendte amerikanske filantrop. Slægten omfatter kun en art: *Carnegiea gigantea*.

Saguaroen — et indiansk navn for planten — tiltrækker mere opmærksomhed og kræver større interesse end nogen anden af områdets kaktus. Den har fundet sit naturlige voksested i det sydlige Arizona, hvortil den er begrænset med mulige undtagelser af nogle få spredte langs Colorado River i det sydlige Californien og den nordlige del af Sonora-ørkenen.

Trods den kendsgerning, at den kaldes den gigantiske kaktus, er saguaroen ikke den største af alle kaktus. I den mexicanske kaktusverdens overflod og mangfoldighed findes den største af alle ørkenkaktus: *Pachycereus pringlei*, hvis majestætiske proportioner overgår saguaroens.

Saguaroen er den dominante fremtoning i ørkenlandskabet. Dens skulpturagtige former tårner sig 40–60 fod op over ørkenens overflade. De største grupper eller skove af disse planter vokser i det sydlige Arizona ved højder på 1000–4000 fod. En sådan skov på 63.284 acres — nær Tucson — er blevet fredet som Saguaro National Monument. Over højder på 3500 fod er planten usædvanlig med undtagelse af, hvor bratte bjergskråninger vender mod syd, og den er ikke mangfoldig under højder på 1000 fod. Den nordlige grænse er en yderst buget linie. Planterne grupperer sig næsten som et skørt ved foden af de høje bjerge og løber op fra dalene ved hovedfloderne i det centrale Arizona (5). De smukkeste skove findes mellem højder på 2000 og 3000 fod med grovkornet, udvasket jord på lokaliteter, hvor skærmende høje mod nord og øst giver beskyttelse mod de koldeste vinternætter og sikrer passende varme på sommerdage (5). Planterne vokser på højenes stejleste skråninger og findes i aftagende mængde langs de lange udvaskede skråninger, men dukker mere sjældent op i dalenes bedre jordbund eller langs flodernes plateauer.

Carlson (2) kalder planten et mirakel i udformning med en funktionel struktur uovertruffet blandt verdens levende ting. I dens indre er der i den fulde højde stærkt udviklede ledningsstrenger omgivet af sukkulent væv såvel på ydersiden som på indersiden. 3 dusin strenger eller flere, indtil 2 tommer i diameter, virker som afstivning for plantens vældige vægt gennem hele dens levetid — en værdifuld bedrift i betragtning af, at en voksen saguaro vil veje så meget som 10–15 tons. Denne store vægt vil dog sammen med højden til sidst føre til plantens endeligt. Storme tvinger mange planter ud af balance, lyn slår årligt ned i adskillige eksemplarer, vægten

af den massive søjle udøver tiltagende tryk på plantens basale regioner, hvorved strukturen nedbrydes og endelig vil disse områders regnperioder få råddenskab til at florere, hvad der hurtigt fører til destruktion af århundredgamle planter.

Planten er dækket af parallelle furer eller ribber, som løber sammen i toppen. Ribberne er dekoreret med et netværk af tornebunder, som omgiver det matte, grønne legeme med et gråligt skær, der giver de massive søjler en antydning af ensartethed. Enkeltheden i form, veldrejede stammer og grene giver saguaroen dens skulpturaagtige fremtoning.

Shreve (5) fortæller, at spætter bygger rede i saguaroen ved at hugge det bløde kød ud. Derved skaffer de sig en kølig redeplads højt hævet over farer ved andre dyrs besøg. Redens indre beklædes snart med en kallus, som senere fortykkes og hærdes til en bark lig med de dannelser, der dannes rundt om planten ved basis. Når planten dør, går forrådnelsesprocenten hurtigt i vandvævet, mens skelettet og barken består i mange år. Det samme gælder den pose-lignende kallus, der engang udgjorde spættens rede.

Saguaroen har tilpasset sig det stride landskabs betingelser. Den har et vidt forgrenet rodnet, der går langt ud fra planten og ganske nær til jordoverfladen. Næsten alle tilgængelige former for jordsugtighed udnyttes af planten. Når rodsystemet absorberer vand, fyldes vandopsparende celler, og planterne vokser. Med denne vandoptagelse som værn mod de tørre dage, der er uundgåelige i en ørken, vil planten være i stand til at vokse så meget som 1 tomme i døgnet (2). Hvis der kommer en periode med mere regn, vil nye celler dannes til oplagring af den rigeligere fugtighed.

Der findes 2 slags torne på planten. I de første 60–70 år bærer de ungdommelige planter svære rødligbrune torne, som efterhånden eventuelt bliver matsorte. Når planterne bliver blomstringsdygtige (voksne!), sker der en forandring med tornene (5). Den ny vækst danner bøjelige, gullige, nåleagtige børster tæt filtret ved basis. Netop oven i de nye torneklynger dannes der nu hvert år blomster og frugter.

Saguarostammen, der er dækket med et hårdt vokslag, der skal beskytte mod udtørring i den stærke sol, vokser som regel op til en højde af 10 fod eller mere, før stammen begynder at forgrene sig. Marshall (4) fortæller, at grenene formes, når vinden og jordens bevægelse bringer hovedstammen ud af balance. Grenene eller »armene« er næsten lodrette. Lige meget hvor mange grene en plante har, er der altid symmetri.

Store klynger af hvide blomster fremkommer på grenene i maj og juni. Blomsterne er bemærkelsesværdige på grund af deres talrige støvbærere — 3.480 stk. har Higgins (3) optalt i en enkelt blomst. Ligesom hos mange andre fra *Cereus*-gruppen åbner saguaro-blom-

sten sig ud på aftenen og lukker sig igen hen på morgenstunden, hvis vejret da ikke er køligt og skyet. Under sådanne betingelser forbliver den åben til hen under aften.

Det er yderst vanskeligt, faktisk umuligt, at finde en ung saguaro. Af uforklarede grunde formerer planten sig ikke særligt. En sjælden frøplante, som det var lykkedes at finde voksested, ville findes under buske under »ironwood« træer, og alt, hvad der kunne ses, ville være en grå dusk af torne. Den er ofte 10–15 år, ifølge Shreve (5), før frøplanten bliver stor nok til at bemærkes, og 20–30 år, før den begynder at stikke sin top oven over krattet, som har skærmet den i barndommen. Der er ingen direkte måde at bestemme alderen på en stor kaktus på. f. eks. sådan som man kan tælle år-ringe hos et løvtræ. Man kender imidlertid den årlige tilvækst hos saguaroen, begyndende med næsten intet for at øges til ca. 2 tommer pr. år hos store planter. Alderen af de største eksemplarer kan derfor beregnes til at være fra 172 til 350 år.

Larry W. Mitich,
Dakota State University, U. S. A.

Kilder:

1. Borg: Cacti. Blandford Press, London, 3. udg. 1959.
2. Ryamond Carlson. The Flowering Cactus. McGrau-Hill Book Co., Inc., New York 1954.
3. Ethel B. Higgins: Our Native Cacti. A.T. De La Mare Co., Inc., New York 1931.
4. W. Taylor Marshall: Arizonas Cactuses. Desert Botanical Garden af Arizona, Science Bull. No. 1. Revised, July 1953.
5. Forrest Shreve: The Cactus and its Home. Williams & Wilkins Co., Baltimore, Maryland 1931.

NOTOCACTUS crassigibbus RITT.

Foto: H. J. Müller.

Udseende: Kugleformet legeme og enkeltvis voksende. Farve: grøn. Planterne kan opnå en diameter på 16 cm. Der findes 10–15 afrundede ribber, som dog fremviser stærke forhøjninger. Runde og hvide er areolerne mellem forhøjningerne, de har et tværmål på 2–8 mm og står på 8–15 mm afstand. Tornene er spidse og bøjelige, – bleggule. Der er 1 midtertorn og 7–10 sidetorne.

Blomsten: De 5–6 cm lange blomster er svovlgule. Tynde, røde striber findes på de ydre blomsterblade. Griffen er bleggul, og en purpurfarve viser de 11 støvfang.

Kultur: Kulturen har ingen større problemer, da planten ikke adskiller sig meget fra andre grønne Notocactus. En næringsrig jordblanding skulle dog indeholde en tilsætning af groft sand. Vinterpladsen skal ikke være for kølig (10 grader), men planten holdes tør. Podning ikke nødvendig. Om sommeren står denne notocactus på en solrig plads. Evt. skygning om foråret.

Hjemsted: Lavras, Rio Grande do Sul, Brasilien.

Aussehen: Körper kugelig und einzeln wachsend, wobei die Körperfarbe mit grün zu bezeichnen ist. Die Pflanzen können einen Durchmesser bis zu 16 cm erreichen. Wir finden 10–15 Rippen, die stumpf, aber stark gehöckert sind. Rund und weiß sind die zwischen den Höckern befindlichen Areolen. Sie sind 2–8 mm im Durchmesser und stehen 8–15 mm entfernt. Gekrümmt und spitz, aber biegsam sind die Stacheln. Sie sind blaßgelb. Bei einem Mittelstachel finden wir zwischen 7 und 10 Randstacheln.

Blüte: Die 5–6 cm langen Blüten sind schwefelgelb. Leichte, rötliche Streifen finden wir auf den äußeren Blütenblättern. Die Griffel sind blaßgelb. Purpurfarben zeigen sich die 11 Narben.

Kultur: Die Kultur bringt keine großen Probleme mit sich, da sie sich nicht von der – anderer grüner – Notoc. unterscheidet. Die nahrhafte Erdmischung sollte einen kräftigen Zusatz von Sand (grob) oder Ziegelgruß enthalten. Während der Winterzeit empfiehlt sich ein trockener, aber nicht ganz so kühler Stand – (Ca. plus 10 Grad).

Ein Pfropfen ist nicht erforderlich.

Im Sommer ist ein heller und sonniger Stand erforderlich.

Etwas Sonnenschutz im frühen Frühjahr ist angezeigt.

Heimat: Lavras, Rio Grande do Sul/Brasilien.

CYMNOCALYCIUM CAPILLAENSE

(SCHICK.)

Foto: H. J. Müller

Udseende: Vokser enkeltvis, men ses også med sideskud. Legement er fladtrykt og har en grågrøn farve. Diameter: indtil 10 cm, højden: ca. 4–5 cm. Den roeagtige rod vokser langsomt frem. Der findes 8–11 ribber, opdelt i runde men grove forhøjninger. Under areolerne viser der sig mere eller mindre kraftige hageagtige fremspring. Areolerne, der er ovale, opnår en længde på 6–8 mm. De står til at begynde med gul/hvid-filtet uld, der senere går tabt. — Der findes kun sidetorne, tætliggende til forhøjningerne, frastående torne er mere sjældne. Deres antal ligger på 3 – 5 – 7. Tornene virker hårde, de har et hornfarvet udseende, mens ældre torne er grå.

Blomst: Blomsterne møder nær toppen og tiltrækker beskuerens opmærksomhed. Ved en længde på ca. 10 cm og et tværmål

på 6–7 cm må blomsten betegnes som stor. De ydre blomsterblade er spartelformet og elfenbensfarvet med grønlig midterstribe. De indre blomsterblade tegner farver fra det elfenbensfarvede til svagrosa, hvorved en stærkere rosa midterstribe dog er synlig. Svælget er vinrødt.

Kultur: *G. capillaense* kræver en mineralsk, temmelig lerholdig jordblanding. Vinterståsted: kølig og tørt. I vegetationsperioden rigelig vand, såfremt planten står meget solrigt. Den tåler dog udmærket halvskygge. Podning er overflødig.

Hjemsted: Argentina, Cordoba-provinsen, ved Capilla del Monte.

Aussehen: Einfach, aber auch sprossend wachsend. Körper nedergedrückt und von graugrüner Farbe. Bei einem Durchmesser bis zu 10 cm, erreichen die Pflanzen eine Höhe von 4–5 cm. Langsam entwickelt sich eine kräftige Rübenwurzel. Wir finden 8–11 Rippen, die in stumpfe, aber derbe Höcker zerlegt sind. Unter den jeweiligen Areolen zeigen sich mehr oder weniger kräftige, kinnförmige Vorsprünge. Die Areolen erreichen bei ovaler Form eine Länge von 6–8 mm. Sie zeigen zunächst einen gelblichweißen Wollfilz, der sich später verliert. Es finden sich nur Randstacheln, die meist an den Höckern anliegende erscheinen, aber auch etwas abstehen können. Die Zahl beträgt 3 – 5 – 7. Sie sind steif und hornfarbig. Im Alter vergrauen sie.

Blüten: Die Blüten erscheinen scheitelnah und muten recht kräftig an. Bei einer Länge von ca. 10 cm und einem Durchmesser von 6–7 cm, müssen sie als recht groß bezeichnet werden. Die äußeren Hüllblätter sind spatelförmig und elfenbeinfarbig mit einem grünlich erscheinenden Mittelstreifen. Elfenbeinfarbig bis blaßrosa sind die inneren Blütenblätter, wobei meist auch ein rosa Mittelstreifen erkennbar ist. Der Schlund ist weinrot.

Kultur: *G. capillaense* verlangt eine mineralische, aber ziemlich lehmhaltige Erdmischung. Der Winterstand soll recht kühl und trocken sein. Während der Wachstumszeit sind kräftige Wassergaben angezeigt, wobei der Stand sehr sonnig sein sollte. Die Pflanzen ertragen aber auch noch recht gut einen halbschattigen Stand. Pfropfen ist nicht angezeigt.

Heimat: Argentinien, Provinz Cordoba, bei Capilla del Monte.

KARLHEINZ UHLIG

Rommelshausen bei Stuttgart

Lilienstrasse 5, Deutschland

Acantholob. tegeleriana	DM	6,00—14,00
Coryphanta longicornis	DM	6,00—12,00
Echinocereus pulchellus	DM	4,00— 8,00
Eomastocampa oreodora	DM	6,00—10,00
Gymnocal. denudatum v. pentacantha	DM	4,00— 6,00
Gymnocal. horridispinum	DM	3,00
Gymnocal. pugionacanthum	DM	12,00—17,00
Notocactus werdermannianus	DM	9,00—14,00

Danske kaktusvenner betjenes hurtigst ved henvendelse til **H. J. Müller**,
Mekstedtdiek 9, D-238 Schleswig. Plantedepot for firmaet.

Følgende årgange af »KAKTUS« kan endnu leveres:

Årgang 1: nr. 1, kr. 4.00

— 2: kr. 15.00

— 3: kr. 15.00

— 4: kr. 15.00 (2 farveplancher)

— 5: kr. 15.00 (4 farveplancher)

Enkeltnr. kan leveres a 4,00 kr. pr. stk.

Vejen hen til os

er sikkert for lang. Det gør ikke noget. Når De sender os Deres adresse, modtager De omgående vores yderst interessante — og derfor i ind- og udland så efterspurgt planteliste, en rigtig »kaktushjælp«. — Praktiske tips gør udvælgelsen nemmere for Dem. Vi yder en hurtig og korrekt service uden hensyn til ordrens størrelse, og til meget fordelagtige forsendelsesbetingelser.

Vær venlig at gøre et forsøg, De overraskes positivt!

MAX SCHLEIPFER KAKTEENGÄRTNEREI

D-8901 Neusäss ved Augsburg, Westdeutschland

— næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Allerede før De når Hamborg, kan De finde vort kaktusgartneri »Klein Mexiko«. Vor LILLE virksomhed har altid et STORT sortiment af interessante planter til Dem!

De er velkommen til et besøg til enhver tid, undtagen mandag. Grupper helst forudanmeldelse. — Ingen forsendelser.

OTTO POUL HELLWAG KAKTUS GARTNERI

D- 2067 Reinfeld/Holsten Steinfeld Heckkaten (vejen Reinfeld - Bad Segeberg)

Vor frø- og planteliste 1970

giver også DEM et tilbud over gennemsnit, bl. a. et stort udvalg

i **Mamillaria, Gymnocalycium, Parodia**
samt **Lithops, Conophytum og Euphorbia**.

Skriv efter vore lister straks

Alle henvendelser kan ske på dansk!

H. van DONKELAAR

KAKTUS — SUKKULENTER — FRØ

WERKENDAM — HOLLAND

OTTO EBNER

Kaktus - import - eksport

Loomatt CH - 8143 Stallikon/ZCH, Schweiz

Vi har modtaget et større sortiment importplanter fra Mexiko og får i nær fremtid en forsendelse fra Bolivia m. bl. a. Parodia og Gymnocalycium.

Skriv efter mine lister!

Alle kaktusvenner ønskes en god jul!